

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

11 Ιανουαρίου 2015

Η κρίση που κατατρώχει τη χώρα μας είναι κυρίως προϊόν προβληματικής εκπαίδευσης. Από τους γονείς οι οποίοι απέβλεπαν σε ξένα καταναλωτικά πρότυπα, τους πολιτικούς που εκόμισαν το ιδεολόγημα του λαϊκισμού, ως εκείνους που φρόντισαν να ενισχύσουν τις κακές παραδοσιακές ροπές των Ελλήνων προς ίδιον όφελος.

Κάποιοι πολιτικοί στηρίζουν το μέλλον της δημοκρατίας μας στην έμφυτη ορθοφροσύνη του λαού. Όμως η Αθήνα του Περικλή δεν έγινε πολιτισμική πρωτεύουσα του κόσμου γιατί οι Αθηναίοι ξύπνησαν μια μέρα με τη θεία φώτιση, αλλά γιατί εκπαιδεύτηκαν τουλάχιστον μισό αιώνα από τον Σόλωνα, τον Κλεισθένη και τον Εφιάλτη. Ο Πλάτων και ο Αριστοτέλης δεν φύτρωσαν σε κάποιον ελληνικό αγρό, αλλά υπήρξαν προϊόντα μιας λαμπρής εκπαίδευσης.

Πώς να δημιουργήσουν οι σημερινοί αντιστάσεις στον καταγισμό της ανοησίας που εκπέμπεται από παντού; Οι ένοχοι είναι πολλοί. Και για να φθάσουμε στην επίσημη εκπαίδευση, στο ΠΑΣΟΚ οφείλουμε την αδρανοποίηση των σχολικών επιθεωρητών το 1982. Όταν η Μαριέττα Γιαννάκου επέβαλε την αξιολόγηση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, οι συνδικαλιστές της ΟΛΜΕ δήλωσαν ότι η αξιολόγηση δεν θα περνούσε στη δευτεροβάθμια. Ρώτησα τον επικεφαλής της ΟΛΜΕ κ. Κοτσιφάκη αν θεωρούσε τους πανεπιστημιακούς που δέχθηκαν τη δική τους αξιολόγηση κατώτερους από τους καθηγητές της δευτεροβάθμιας. Ο πρόεδρος της ΟΛΜΕ εξήγησε τότε ότι οι συνάδελφοί του είχαν μια ειδική σχέση εμπιστο-

σύνης με τους μαθητές τους, που κινδύνευε από την αξιολόγηση. Με τη λογική αυτή, η ιδέα της αριστείας θα έπρεπε να καταργηθεί γιατί καταδεικνύει τους μέτριους και τους κακούς σε κάθε τομέα. Αν λογαριάσουμε τον πολύχρονο αγώνα της ΟΛΜΕ κατά της αξιολόγησης των καθηγητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και την εχθρότητά της για κάθε μεταρρύθμιση που απειλεί τη βολή των λιγότερο αποδοτικών μελών της, τότε δεν είναι να απορρίψουμε για τα σημερινά μας προβλήματα.

Όταν ο κ. Τσίπρας κατελάμβανε το λύκειό του της Κυψέλης ως μαθητής, εξηγγύσε στην κ. Παναγιωταρέα που του πήρε συνέντευξη (βλ. YouTube) ότι έδινε μάχη για την αξιοπρέπεια των συμμαθητών του. Τι ζητούσαν; Να μπορούν να φεύγουν από το μάθημα όποτε ήθελαν. Έτσι απλά. Προϊόν και αυτός μιας εποχής απίθανων απαιτήσεων και ελάχιστων υποχρεώσεων, απορεί τώρα και εξίσταται όταν οι δανειστές μας φιλοδοξούν να πάρουν πίσω τα λεφτά τους. Είναι φυσικό συνεπώς να γίνει πρότυπο των πολλών ψηφοφόρων του, που αναρωτιούνται και αυτοί με τη σειρά τους γιατί να πληρώνουν φόρους, και μάλιστα σε κράτος που ελάχιστες ικανοποιητικές υπηρεσίες τούς προσφέρει.

Η εκπαίδευση που δεν φοβάται να πειραματιστεί και να αφήσει ελεύθερη τη δημιουργικότητα των μαθητών χρειάζεται ανάλογους εξεταστές. Η εύκολη λύση για τους δασκάλους της ρουτίνας είναι να απαιτούν την απομνημόνευση. Έτσι η φαντασία αποθαρρύνεται στο σχολείο και αμείβεται ο παπαγαλισμός, ακόμα και στην έκθεση ιδεών.

Τα λύκεια εγκαταλείπονται από τους μαθητές, οι οποίοι αναζητούν εγκυρότερους προγυμναστές για τις εισαγωγικές στα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ. Δημιουργήθηκε έτσι μια παράπλευρη εκπαίδευση στα φροντιστήρια, που ασκεί τους υποψηφίους σε δεξιότητες συμβατές με τις απαιτήσεις των εισαγωγικών.

Πρόκειται για μια ελληνική ευρεσιτεχνία – η δημόσια δευτεροβάθμια να τροφοδοτεί τα ιδιωτικά φροντιστήρια με όλες τις οικονομικές επιβαρύνσεις, αλλά και να τα δεσμεύει να παρακολουθούν τους αραχνιασμένους κανόνες του δημοσίου.

Παράλληλα οι βαθμοί που δίνονται στους μαθητές από τα λύ-

κεια είναι εξαιρετικά γενναιόδωροι. Περιττό να εξηγήσουμε ότι η πληθωριστική βαθμολογία δεν είναι αντιπροσωπευτική της αξίας των μαθητών. Είναι ο τρόπος ώστε οι καθηγητές που την παρέχουν απλόχερα να ισχυρίζονται ότι επιτελούν ικανοποιητικά το καθήκον τους, και συγχρόνως να ενισχύουν το γόητρο του σχολείου τους, καθώς οι βαθμοί του λυκείου συνυπολογίζονται στην καταλληλότητα των υποψηφίων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Είναι άραγε περίεργο ότι ο *Economist* τοποθετεί την εκπαίδευσή μας στον πάτο της Ευρώπης;

Η γενεά της ασυδοσίας μεγάλωσε, αλλά δεν ωρίμασε. Στα ΑΕΙ την εκπροσωπούσαν οι αιώνιοι φοιτητές-πολιτευτές, οι οποίοι επιδόθηκαν με ζήλο στην υποβάθμιση των ιδρυμάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, επιστημονικά, ηθικά και αισθητικά. Σύμμαχοί τους υπήρξαν οι εκλεγμένοι από τους κομματικούς φοιτητές πρωτάνεις σαν τους Μυλόπουλο και Πελεgrίνη. Χρόνια μετά τη θριαμβευτική επιψήφιση του νόμου Διαμαντοπούλου στη Βουλή, οι ευάριθμοι αντίπαλοι του νόμου εξακολουθούσαν τον μοναχικό τους πόλεμο, σαν τους αποκομμένους από τον έξω κόσμο Ιάπωνες στις ζούγκλες του Ειρηνικού.

Στο μεταξύ ο βίοτόπός τους, οι αιώνιοι φοιτητές, είχε καταργηθεί και στην πράξη. Η εξουσία των πρωτάνεων είχε παρέλθει ως μονοπώλιο, καθώς τα Συμβούλια των Ιδρυμάτων αναλάμβαναν το θεσμικό τους κύρος. Το είδος των αιώνιων φοιτητών που κατέληγαν συχνά στη Βουλή ευελπιστούμε ότι μελλοντικά θα ανήκει στα ανθρωπολογικά μουσεία. Στο μεταξύ οι παράπλευρες απώλειες από τη συστηματική τους δραστηριότητα τόσα χρόνια θα φανούν, φοβούμαι, στις ερχόμενες εκλογές. Η περίοδος παγετώνων ίσως διαρκέσει.